



รายงานการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2564

ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง
อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

โดย

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอหนองบัวแดง
จังหวัดชัยภูมิ

คำนำ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 28 ข้อ 29 และข้อ 30 ได้กำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินแผนพัฒนาเป็นผู้ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ซึ่งคณะกรรมการจะต้องดำเนินการกำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวันนับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไประเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 เพื่อรายงานและเสนอความเห็นที่ได้จากการติดตามให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทราบและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงในการสร้างระบบการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไขเชิงการบริหารแผนพัฒนาและเป็นข้อมูลเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ประชาชนรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับทราบต่อไป

คณะกรรมการติดตามและประเมินผล
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	1 - 7
ส่วนที่ 2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนา	8 - 16
ส่วนที่ 3 สรุปรายงานการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองแวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	17 - 36

ส่วนที่ 1

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2547 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 7 พ.ศ.2562 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่เพิ่มมากขึ้น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังคงมีทรัพยากรจำกัด ทั้งทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นของตน จึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนพัฒนาที่สามารถตอบสนองต่อการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและสามารถบ่งชี้ความสำเร็จของแผนได้ด้วยเหตุผลที่มีการวางแผนมีความสำคัญ 5 ประการคือ

- (1) เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- (2) ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ๆ เข้ามาในองค์กร
- (3) ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา
- (4) เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซับซ้อน และ
- (5) ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงาน

ดังนั้น การวางแผนคือความพยายามที่เป็นระบบ (System attempt) เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคต เพื่อให้้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา จากที่กล่าวมาข้างต้น แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ดีเท่าไรก็ตาม แต่หากไม่สามารถบ่งชี้ถึงผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นได้ ก็ไม่สามารถที่จะบ่งบอกความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ “ระบบติดตาม” จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึง “ระบบประเมินผล” ที่คอยเป็นตัวบ่งชี้ว่า ผลจากการดำเนินงานเป็นไปตามหรือบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุง แก้ไข ขยายขอบเขต หรือแม้แต่ยุติการดำเนินงาน

การติดตามและการประเมินผลถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการที่ดำเนินการอยู่โดยที่ “การติดตาม” (monitoring) หมายถึง กิจกรรมภายในโครงการซึ่งถูกออกแบบมา เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และประสิทธิภาพของวิธีการดำเนินงาน หากไม่มีระบบติดตามของโครงการแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานให้ลุล่วง ค่าใช้จ่ายโครงการสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้ กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการไม่ได้รับประโยชน์หรือได้รับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เกิดปัญหาในการควบคุมคุณภาพของการดำเนินงาน เสียเวลาในการตรวจสอบความขัดแย้งในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการในทางตรงกันข้ามหากโครงการมีระบบติดตามที่ดีแล้ว

จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ต้นทุน (cost-effective) ดำเนินงานด้านต่าง ๆ เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายของโครงการต่าง ๆ การระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการและการเสนอทางแก้ปัญหา การติดตามความสามารถในการเข้าถึงโครงการของกลุ่มเป้าหมาย การติดตามดูประสิทธิภาพในการดำเนินงานของส่วนต่าง ๆ ในโครงการ และการเสนอวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานโดยส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารโครงการมักจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับการวางระบบติดตามโครงการ เนื่องจากว่าเป็นสิ่งที่ต้องใช้เทคนิคเชิงวิชาการค่อนข้างสูง จึงปล่อยให้เป็นที่ของหน่วยงานระดับสูงกว่าเป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนี้ยังเสียค่าใช้จ่ายสูง และก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงแล้วขึ้นอยู่กับความจำเป็นและทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละโครงการ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการวางระบบติดตามไม่จำเป็นที่จะต้องแบกรับภาระต้นทุนที่สูงหรือมีความซับซ้อนแต่อย่างใด บางโครงการมีระบบติดตามที่อาศัยพนักงานชั่วคราว (part-time) เพียงคนเดียว โดยมีหน้าที่จัดทำรายงานการติดตามประจำไตรมาส หรือในบางโครงการอาศัยพนักงานเต็มเวลา (full-time) เพียงจำนวนหนึ่งที่มีความเชี่ยวชาญในการทำการศึกษาดูตามเพื่อจะเลือกใช้วิธีติดตามที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ต้นทุนสูงสุดในส่วนของ “การประเมินผล” นั้น เป็นสิ่งหนึ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินการ เช่นเดียวกับการติดตาม เพราะผลที่ได้จากการประเมินจะใช้ในการปรับปรุง แก้ไข การขยายขอบเขตหรือการยุติการดำเนินการซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน การประเมินผลแผนงานจึงเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าแผนงานที่กำหนดไว้ได้มีการปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร อันเป็นตัวชี้วัดว่า แผนหรือโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นให้ผลเป็นอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งการติดตามและประเมินผลยังเป็นการตรวจสอบดูว่ามีความสอดคล้องกับการใช้ทรัพยากร (งบประมาณ) เพียงใด ซึ่งผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลถือเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่สามารถนำไปในการปรับปรุงและการตัดสินใจต่อไป นอกจากนี้การประเมินผลยังถือเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าและการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์โดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวม

ดังนั้นแล้ว การติดตามและประเมินผลจึงเป็นกลไกในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นเข็มทิศที่จะชี้ได้ว่าการพัฒนาท้องถิ่นจะไปทิศทางใด จะดำเนินการต่อหรือยุติโครงการต่าง ๆ เป็นกลไกของการขับเคลื่อนเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่น เพราะว่าการดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อมีการประเมินผลในสิ่งที่วางแผนไว้แล้วและที่ได้จัดทำเป็นงบประมาณรายจ่ายได้รับการตรวจสอบติดตามโดยคณะกรรมการที่ถูกจัดตั้งขึ้นก็ตามหรือจากการติดตามการประเมินผลโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สมาชิกสภาท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นล้วนเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความโปร่งใสเป็นกระบวนการที่บอกถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเกิดผลผลิต การบริการหรือความพึงพอใจซึ่งเกิดจากกระบวนการวางแผน ซึ่งประกอบไปด้วย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การวางแผนพัฒนาสามปี

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง จึงต้องการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ตามระเบียบระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 หมวด 6 ข้อ 29 โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

(3) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวัน นับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

(4) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

ดังนั้น เพื่อให้การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงเป็นไปด้วยความถูกต้องตามระเบียบดังกล่าว คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ขึ้นโดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการติดตามและประเมินผล

เป็นการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ กิจกรรม ซึ่งเป็นการประเมินทั้งแผนงานนโยบายขององค์กรและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรว่าแผนยุทธศาสตร์และแนวทางที่ถูกกำหนดไว้ในรูปแบบของแผนนั้นดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์จริงหรือไม่ สนองต่อความต้องการของประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายหรือไม่ การติดตามและประเมินผลนี้ไม่ใช่การตรวจสอบเพื่อการจับผิดแต่เป็นเครื่องมือทดสอบผลการทำงานเพื่อให้ทราบว่าผลที่เกิดขึ้นถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร เป็นการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือไม่ นโยบายสาธารณะที่กำหนดไว้ในรูปของกรวางแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการประชาคมท้องถิ่นได้ดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ระยะเวลาในการดำเนินการสอดคล้องกับงบประมาณและสภาพพื้นที่ของท้องถิ่นหรือไม่ การติดตามและประเมินผลเป็นการวัดระดับความสำเร็จหรือล้มเหลวของยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี ซึ่งครอบคลุมถึงสิ่งแวดล้อมของนโยบาย (environments or contexts) การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรที่ใช้โครงการ (input) การติดตามและประเมินผลกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (implementation process) การประเมินผลนโยบาย (policy outputs) การประเมินผลลัพธ์นโยบาย (policy outcomes) และการประเมินผลกระทบต่อนโยบาย (policy impacts) สิ่งที่จะได้รับหรือสนองตอบกลับจากการติดตามและประเมินผลก็คือจะช่วยให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำไปเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่และนโยบายของรัฐบาลหรืออาจใช้เป็นเครื่องมือในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำหรือยกเลิกโครงการในกรณีที่ไม่เห็นว่าจะไม่เกิดความคุ้มค่าต่อประชาชนหรือประชาชนไม่พึงพอใจ ซึ่งการติดตามและประเมินผลนี้มีทั้งในรูปของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผน สมาชิกสภาท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ องค์กรภาคประชาสังคมหรือองค์กรทางสังคม องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่กำกับดูแลหน่วยงานราชการอื่น ๆ และที่สำคัญที่สุดคือผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรง

1.ความสำคัญของการติดตามและประเมินผล

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นและการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม การจ่ายขาดเงินสะสม งบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจและงบประมาณรายจ่ายด้วยวิธีการอื่น ๆ เมื่อมีการใช้จ่ายงบประมาณก็ต้องมีการตรวจสอบผลการใช้จ่ายงบประมาณว่าดำเนินการไปอย่างไรบ้าง บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดก็คือการใช้วิธีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

การนำแผนไปจัดทำงบประมาณนี้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2563 หมวด 3 ข้อ 22 ให้ใช้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดทำงบประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่าย และให้หัวหน้าหน่วยงานคลังรวบรวมรายงานการเงินและสถิติต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานเพื่อใช้ประกอบการคำนวณขอตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ข้อ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตั้งงบประมาณให้เงินอุดหนุนหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) โครงการที่จะให้เงินอุดหนุนต้องเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ให้เงินอุดหนุนตามกฎหมาย และต้องไม่มีลักษณะเป็นเงินทุนหมุนเวียนและโครงการที่มีลักษณะเป็นการจัดเลี้ยงอาหาร หรือการจัดกิจกรรมนันทนาการ

(2) ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ให้เงินอุดหนุนต้องได้รับประโยชน์จากโครงการที่จะให้เงินอุดหนุน

(3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับโครงการอันเป็นภารกิจหลักตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการเอง และสถานะทางการคลังก่อนที่จะพิจารณาให้เงินอุดหนุน

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควรให้เงินอุดหนุนหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุน ให้นำโครงการขอรับเงินอุดหนุนของหน่วยงานดังกล่าวบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และตั้งงบประมาณไว้ในหมวดเงินอุดหนุนของงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ห้ามจ่ายจากเงินสะสมทุนสำรองเงินสะสมหรือเงินกู้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2561 ข้อ 25 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และงบประมาณจากเงินสะสมในช่วงของแผนนั้นรวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น กล่าวอีกนัยหนึ่งความสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผนเป็นเครื่องมือสำคัญในการทดสอบการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทำให้ทราบและกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดความชัดเจนที่ทำให้ทราบถึงจุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weaknesses) โอกาส (opportunities) ปัญหาหรืออุปสรรค (threats) ของแผนพัฒนาโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดจากองค์กร บุคลากร สภาพพื้นที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนงานให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในสังคมภายใต้ความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนและนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาในปีต่อ ๆ ไป เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เชิงคุณค่าในกิจการสาธารณะมากที่สุดและเมื่อพบจุดแข็ง ก็ต้องเร่งรีบดำเนินการและจะต้องมีความสุขรอบคอบในการดำเนินการขยายโครงการ งานต่าง ๆ ที่เป็นจุดแข็งและพึงรอโอกาสในการเสริมสร้างให้เกิดจุดแข็งนี้ และเมื่อพบจุดแข็ง ก็ต้องเร่งรีบดำเนินการและจะต้องตั้งรับให้มันรอโอกาสที่จะดำเนินการและตั้งมั่นอย่างสุขุมรอบคอบพยายามลดถอยสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคลงไป เมื่อพบจุดอ่อนต้องหยุดและลดถอยปัญหาลงให้ได้ ดำเนินการปรับปรุงให้ดีขึ้น ตั้งรับให้มันเพื่อรอโอกาสและสุดท้ายเมื่อมีโอกาสก็ต้องใช้พันธมิตรให้เกิดประโยชน์เพื่อดำเนินการขยายแผนงานโครงการ งานต่าง ๆ พร้อมการปรับปรุงและเร่งรีบดำเนินการสิ่งเหล่านี้จะถูกค้นพบเพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น โดยการติดตามและประเมินผลซึ่งส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งและมีความยั่งยืน เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างดี

2. วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

- 2.1 เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการและการบริหาร
- 2.2 เพื่อการปรับปรุงแผนงาน
- 2.3 เพื่อประเมินความเหมาะสมของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโครงการ
- 2.4 เพื่อระบุแนวทางที่จะปรับปรุงมาตรการที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสม
- 2.5 เพื่อความกระฉับกระเฉงของแผนงาน
- 2.6 เพื่อการพัฒนาแผนงาน
- 2.7 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน
- 2.8 เพื่อทดสอบแนวความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น
- 2.9 เพื่อการตัดสินใจที่จะขยายโครงการหรือยุติโครงการ

3. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

1. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 28

2. คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 29 (1)

3. คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 29 (2)

4. คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวันนับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าว และต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 29 (3)

5. ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลต่อสภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอผลการติดตามและประเมินผลดังกล่าว และต้องปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 30 (5)

4. ระเบียบ วิธีการในการติดตามและประเมินผล

ระเบียบ วิธีในการติดตามและประเมินผล วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ซึ่งต้องกำหนดวิธีการติดตามและประเมิน กำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

4.1 ระเบียบในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ระเบียบวิธีในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

(1) **ผู้เข้าร่วมติดตามและประเมินผล** ได้แก่ คณะกรรมการติดตามและประเมิน ผู้รับผิดชอบแผนพัฒนา สมาชิกสภา ประชาชนในท้องถิ่น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) **ขั้นตอนในการติดตามและประเมินผล** (รายละเอียดตามหัวข้อที่ 3 ข้างต้น)

(3) **ห้วงระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล**

คณะกรรมการต้องดำเนินการติดตามรายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายในสิบห้าวันนับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็นดังกล่าวและต้องปิดประกาศไว้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยอย่างน้อยปีหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

(4) **เครื่องมือ อันได้แก่**

เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งที่ใช้เป็นสื่อสำหรับการติดตามและประเมินผล เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ข้อมูลดังกล่าวเป็นได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ แผนพัฒนา แบบติดตามและประเมินผลโครงการสำหรับแผนพัฒนาเพื่อความสอดคล้องของยุทธศาสตร์และโครงการ แบบบันทึกข้อมูล แบบรายงาน ที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

(5) **กรรมวิธี อันได้แก่**

เป็นวิธีการติดตามและประเมินผล โดยดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ อันได้แก่ แผนพัฒนา แผนการดำเนินการ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การลงนามในสัญญา การเบิกจ่ายงบประมาณ เอกสารการดำเนินโครงการ ทรัพย์สินต่าง ๆ มีอยู่จริงหรือไม่ สภาพของทรัพย์สินนั้นเป็นอย่างไร อันได้แก่ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบว่าดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และได้รับผลตามที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล (data analysis)

4.2 วิธีในการติดตามและประเมินผล

(1) **การออกแบบการติดตามและประเมินผล**

ดำเนินการออกแบบการติดตามประเมินผล เริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ การค้นหาผลกระทบของการดำเนินโครงการ ผลกระทบต่อองค์กร สอบถามข้อมูลจากผู้รับผิดชอบโครงการ นำมาวิเคราะห์ปัญหา สรุปผลเสนอแนะการแก้ไข้ปัญหา

(2) **วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา**

โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนการดำเนินการ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เอกสารการเบิกจ่าย ภาพถ่าย ทะเบียนทรัพย์สิน เอกสารการดำเนินโครงการจากผู้รับผิดชอบโครงการ

5. ประโยชน์ของการติดตามและประเมินผล

5.1 ทำรู้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติมีสมรรถภาพในการจัดการและบริหารมากน้อยเพียงใด

5.2 เห็นจุดสำคัญที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างชัดเจน ทั้งวัตถุประสงค์ของแผนงาน ขั้นตอนการปฏิบัติ ทรัพยากรที่ต้องใช้ ช่วงเวลาที่จะต้องกระทำให้เสร็จ ซึ่งจะทำให้แผนงานมีความเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3 ทำให้ทราบว่าจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงโครงการอย่างไรบ้างให้เหมาะสม ระดับการเปลี่ยนแปลง มากน้อยแค่ไหน การเปลี่ยนแปลงจะก่อให้เกิดผลกระทบอะไรบ้าง อาทิ เช่น การเปลี่ยนแปลง วัตถุประสงค์บางส่วน การเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติ หรือการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบการนำ โครงการไปปฏิบัติ เป็นต้น

5.4 ทำให้ทราบว่ามาตรการหรือกิจกรรมที่ใช้อยู่มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ข้อบกพร่องดังกล่าวเกิด จากสาเหตุอะไร เพื่อนำมาประมวลผลเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงมาตรการใหม่ให้เหมาะสมต่อ การนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น

5.5 ทำให้ทราบว่าขั้นตอนใดบ้างที่มีปัญหาอุปสรรค และปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นเกิดจากสาเหตุ ใด เมื่อทราบข้อมูลทั้งหมด การประเมินผลจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงขั้นตอนการทำงาน ของแผนงานให้มีความกระชับ เพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนให้หมดไป

5.6 ทำให้ทราบว่าแผนงานที่นำไปปฏิบัติมีจุดแข็ง (strengths) และจุดอ่อน (weaknesses) อะไรบ้าง และจุดอ่อนที่พบเกิดจากสาเหตุอะไรและจะแก้ไขได้อย่างไร เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ครบถ้วนแล้ว ผลการวิเคราะห์จะนำไปสู่การพัฒนาแผนงานให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.7 ทำให้ผู้ให้การสนับสนุนการนำโครงการไปปฏิบัติและผู้สนับสนุนการประเมินผลทราบผลของ การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขโครงการ หรือไม่ (ผู้สนับสนุนทางการเงินมี 2 ส่วน คือ ส่วนแรก คือ ผู้สนับสนุนการเงินแก่โครงการ เพื่อให้การนำ โครงการไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จ และส่วนที่สอง คือ ผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อทำการ ประเมินผลโครงการ ทั้งผู้ให้การสนับสนุนการนำโครงการไปปฏิบัติและผู้สนับสนุนทางการเงิน เพื่อทำการ ประเมินผลต่าง ๆ)

5.8 การประเมินจะชี้ให้เห็นว่าแนวความคิดริเริ่มใหม่ในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นประสบ ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง และปัญหาอุปสรรคเหล่านี้ได้ผลเพียงใด และหรือจะต้องปรับปรุงในส่วนใดบ้าง

5.9 การประเมินจะทำให้เกิดความกระชับว่าโครงการใดที่นำไปปฏิบัติแล้วได้ผลดีสมควรจะ ขยายโครงการให้ครอบคลุมยิ่งขึ้นหรือโครงการใดมีปัญหาอุปสรรคมากและไม่สอดคล้องกับการแก้ไข ปัญหาของสังคมควรจะยุติโครงการเสียเพื่อลดความสูญเสียให้น้อยลง หรือในกรณีที่มีโครงการที่มีลักษณะ แข่งขันกันการประเมินผลจะทำให้ทราบว่าโครงการใดมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของสาธารณชน สมควรสนับสนุนให้ดำเนินการต่อไป ส่วนโครงการที่ไม่ประสบความสำเร็จ หรือให้ผลตอบแทนน้อยกว่า มาก ก็ควรยกเลิกทิ้งเสีย
